

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: Zájmová četba u žáků 4. – 5. ročníků základní školy

Autorka: Veronika Cejnarová

Předložená diplomová práce teoreticko - empirického charakteru má dostatečný rozsah 120 stran textu a 11 stran příloh. Zabývá se aktuální problematikou čtenářské gramotnosti žáků mladšího školního věku, téma je vhodně zvolené. Důvody výběru tématu jsou vysvětleny v úvodu (str. 10). Dle zadání diplomové práce je jejím záměrem zabývat se rozvojem čtenářské gramotnosti i v souvislosti s projektovou výukou a dále hledat čtenářské preference a zjistit důvody, které žáky k jejich preferencím vedou. Návrhem projektů podporujících rozvoj čtenářské gramotnosti má práce rovněž praktický charakter.

Nejprve je pozornost věnována vymezení základních pojmů a všeobecně čtenářství a rozvoji čtenářské gramotnosti dětí prvního stupně základní školy. Vhodné metody k rozvíjení čtenářské gramotnosti jsou uvedeny v kapitole 2.7 (autorka vychází i ze zkušeností z vlastní praxe).

Ke zpracování úvodní i dalších částí diplomové práce byla použita řada zdrojů. Seznam použité literatury obsahuje 34 položek včetně zdrojů cizojazyčných. Zvolené zdroje v dostatečném množství odpovídají potřebám zadání diplomové práce. Citace a odkazy v textu vyhovují stanoveným požadavkům. Autorka prokázala schopnost se zdroji pracovat, dobře se v nich orientovala. Poznatky shromážděné v teoretické části poskytují dostatek informací pro realizaci záměrů v empirické i praktické části práce.

Vzhledem ke koncipování praktické části diplomové práce je kapitola 3 věnována problematice projektového vyučování (str. 23 až 40). Shromážděné poznatky jsou východiskem pro vytvoření vlastních projektů k rozvoji čtenářské gramotnosti.

V empirické části (Kapitola 5) je popsáno a vyhodnoceno průzkumné šetření, v němž byly zjišťovány čtenářské preference žáků mladšího školního věku. Požadavky na empirické šetření (formulace a ověření otázek položených v průzkumu, přehled respondentů, vyhodnocení a závěry aj.) jsou splněny. Původní záměr realizace výzkumného šetření osobní účastí ve školách musel být vzhledem k pandemické situaci změněn – diplomantka se s problémy účelně vyrovnala. Na straně 43 je uvedeno 5 základních průzkumných otázek, podle nichž byl zpracován dotazník pro žáky obsahující 15 otázek (Příloha A). Předvýzkum umožnil precizování jednotlivých otázek. Ke zpracování bylo shromážděno 360 dotazníků od žáků 4. a 5. ročníků osmi základních škol (přehled v tabulce 2).

Vyhodnocení dotazníkového šetření je v kapitole 5.1.6. Získané údaje jsou uvedeny v tabulkách a přehledně znázorněny graficky. K jednotlivým otázkám je připojen hodnotící komentář. Průzkum přinesl zajímavé poznatky, například umožňuje sledovat rozdílnosti v odpovědích chlapců a dívek. Zpracování údajů z dotazníku poskytuje odpovědi na 5 základních průzkumných otázek. Shrnutí průzkumu je v kapitole 5.2.

Průzkumem zjištěné poznatky byly využity při přípravě projektů podporujících rozvoj čtenářské gramotnosti – realizace projektů je deklarována jako jeden z cílů diplomové práce. Popis přípravy a realizace projektů je v kapitole 6 (praktická část). Diplomantka navrhla 2 projekty – pro 4. a 5. ročník. Jejich podrobný popis je na str. 65 až 92. Alternativní on-line podoba je v kapitole 7, tím autorka účelně reagovala na současnou situaci ve školství. Průběh projektů dokumentují obrázky, reflexe žáků a reflexe třídních učitelek. Celkové hodnocení projektů i celé práce je v kapitole 8 (Závěr).

Při celkovém posouzení práce je třeba ocenit širší shromážděných podkladů k problematice čtenářské gramotnosti. Realizovaný průzkum s rozsáhlým vzorkem respondentů přinesl zajímavé poznatky využité při přípravě a realizaci projektů. Tím byl cíl diplomové práce splněn. Po formální stránce je práce přehledná a umožňuje snadný vhled do zkoumané problematiky.

Otázka k obhajobě: Jaké jsou možnosti dalšího využití této diplomové práce?

Diplomová práce splňuje požadované náležitosti, doporučuji přijmout ji k obhajobě.

Navrhuji hodnocení

V Hradci Králové dne 9. 8. 2021

PhDr. Vladimír Václavík, Ph.D.